Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: H. J.

Trgy

Hly

Ő:

Személy:

Helyszám:

9.439

n 1848-ban

1950. november 19.

Vasárnap

A BUDAI VÁR TÖRTÉNETE

Budavár ostroma 1849-ben

Az 1848—49-iki szabadságharc alatt Budavár sorsa akkor került előtérbe, amikor csaknem az egész ország már a honvédek kezén volt, csak éppen Budavára nem. A szomoru hazai bicskei, isaszegi, váci, nagysallói s komáromi győzelmes csaták után Görgei fővezér elhatározta Budavár felszabadítását.

Budavárban nem volt számottevő osztrák katonai erő, ezért senkisem tudta megérteni, hogy Görgei miért nem üldözi a megvert császári csapatokat. Klapka György tábornok azt tanácsolta Görgeinek, hogy zárja körül Budavárát, hiszen alig van őrség a Várban. Kapott levelet Kossuthtól is Görgei. Ez már nem baráti szó, hanem az ország kormányzó-elnökének figyelmeztetése, hogy ismét letért az engedelmesség útjáról és a menekülő ellenség üldözése helyett visszafordult Budavár alá és csak tízezer honvédet küldött a megvert Welden tábornok után.

Görgei az üldözés helyett 1849 április 29-én elindult Komárom mellől s lassú menetben szerencsésen megérkezett május 4-ikén hajnalban Buda alá. Ekkor már kézbesítették néki Kossuth második figyelmeztető levelét is, mert nem kellett ahhoz valami nagy katonai szakértelem, hogy megkérdezze: mit akar hétezer huszárral Budavár alatt? Csakhogy ezen már nem lehetett segíteni. Egy osztály huszárt pihenőbe küldött, ennyi volt az egész intézkedése.

Budavár parancsnoka, Hentzi császári tábornok, bezárkózott 3500 emberrel. Görgei pedig körülvette Budát 25.789 konvéddel és 142 ágyúval. Ezenkívül Budára rendelt nyolc század Császár, négy század Cóburg, hat század Württemberg, négy század Bocskay, nyolc század Harnower, hat század Ferdinánd, négy század Vilmos és két század Nádor-huszárt. Ezzel szemben volt Hentzi tábornoknak egy század János-vértese, ez az osztrák lovasság nem tett ki százhúsz embert. A Budára irányított honvédhuszárság száma pedig 5122 volt. Három hadtest és egy hadosztály érkezett Buda alá. Az első hadtest Nagy Sándor József tábornok, a második Aulich Lajos tábornok, a harmadik Knezics Károly tábornok és a tizenötödik hadosztály Kmetty György ezredes parancsnoksága alatt. 1849 május 4-én, megérkezésük első napján, a honvédség már megszállotta Óbudát, majd a Vizivárost s egészen a Bomba- (ma Batthyány) térig nyomultak előre. A Gellérthegyre huszárjárőr lovagolt fel és a csillagvizsgáló torony pesti oldalára kitűzött császári lobogót nemzetiszínűvel cserélték ki. A pesti Dunapartról végignézték ezt a jelenetet s megéljenezték a huszárokat. Az ostromló sereg pedig félkörben körülzárta Budavárát. A tüzérséget egyelőre a Gellérthegyre és a Kis-Svábhegyre irányították. A főhadiszállás a Krisztinavárosban volt. A tüzelés délben kezdődött meg, mégpedig a Várból. Hentzinek a Várban 198 ágyúja volt. Az ágyútüzet a honvédsereg viszonozta. Két óra hosszat tartott ez a kölcsönös bemutatkozás, akkor Görgei egy fogoly vér estiszlte Hentzi tábornoknak felszólító iratot küldött, hogy adja fel Budavárát. A válasz természetesen elutasító volt.

ROHAM AZ ELSŐ NAPON

Ekkor Görgei futártisztet küldött Kmetty ezredeshez, hogy a vízvezetéket Budavár keleti lábánál foglalja el. A tizedik honvédzászlóalj vonult előre s csaknem száz honvéd dőlt ki, amíg a vízvezeték torlaszáig értek. Ott kettős védkarósor fogadta a honvédeket és olyan kartácstűz, hogy az eddigi veszteség megkétszereződött. Ez a zászlóalj visszavonult. Nem nyílt téren hullámzó csata volt. A szurony itt nem jelentett erőt. Ekkor a 331-ik zászlóalj rohant neki a védkarósornak, azonban megismétlődött a hiábavaló elszánt küzdelem és a honvédek visszavonultak Óbuda felé. A tábori ágyúk hatása sem volt megfelelő, mert a hatalmas várfalakat tábori ágyúkkal ostromolni nem lehetett. Ez a kudarc arra késztette Görgeit, hogy táborkari főnökével, Bayer ezredessel, tanácskozzék. Meg is állapodtak, hogy a Naphegyen réstörő telepet építenek, azonkívül a hegyek lejtőin elhelyezett ágyúk állandóan tűz alá fogják a Várat. És minden hadtestből minden éjjel, négy század, a hadosztályból pedig két század estétől-reggelig riadásban és viadalban tartja a várőrséget. Komáromba futárt küldtek Guyon tábornokhoz, hogy nehéz ostromágyúkat küldjön Buda alá. Még tanácskoztak, amikor a Várból ágyútűz alá fogták a pesti Duna-partot. Erre ismét megindult az ágyúharc, amely éjfélig tartott. Ilyen volt az első nap.

A következő napok is így teltek el. Az éjtszakai színleges rohamokat amelyekben felváltva mindig tizennégy század vett részt, Hentzi megsokalla és válaszul Pestet lövette. Mikor pedig a Várat körülvevő csapatokra is tüzeltek, akkor Görgei megtorlás helyett főhadiszállásával a Krisztinavárosból a biztonságosabb Svábhegyre költözködött.

A Várban a gyujtólövedékek megtették hatásukat, erre ismét Pestet ágyúzták a Várvédők. Végre megérkeztek az ostromágyúk Komáromból, ezeket egy hónap előtt Kmetty zsákmányolta a császáriaktól a szőnyi csatában.

— Bár több ostromágyúval jöttek volna az osztrákok! — tréfálkoztak mindenfelé, — ennyi erővel hozhatták volna huszonötöt is, hogy nekünk több legyen...

H. I.

896/50